

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till avfallsskattelag

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att det stiftas en ny avfallsskattelag. Lagen avses ersätta den nuvarande avfallsskattelagen.

I propositionen föreslås att skattebasen för avfallsskatten utvidgas. Det föreslås att avfallsskatten ändras så att den börjar gälla sådant avfall som förs till avstjälningsplatser och som det tekniskt och av miljöskäl vore möjligt att utnyttja. De avfallskategorier som enligt lagen ska vara skattepliktiga grundar sig på miljöministeriets förordning om en förteckning över de vanligaste typerna av avfall och över problemavfall och för Ålands del baserar sig de avfallskategorier som ska vara skattepliktiga på motsvarande lagstiftning som gäller landskapet. De kvantitativt största skattepliktiga avfallstyperna vore förutom kommunalt avfall dessutom aska och slagg från kraftverk samt järn- och stålindustri, avfall från avfallshanteringsanläggningar, avfall från skogsindustrin samt byggnadsavfall exklusive jordmaterial, jordmaterial som grävts upp från förorenade områden, stenmaterial och muddermassor. Skatten ska också börja omfatta bl.a. avfall från organisk-kemiska processer, skrotfordon, el- och elektronikavfall samt avfall från hälso- och sjukvård samt jord- och skogsbruk.

Skatten ska inte omfatta avfall för vilket det inte finns något tekniskt återvinnings- eller behandlingsalternativ som ersätter deponering på avstjälningsplats eller beträffande vilket återvinnings- eller behandlingsalternativen inte är miljömässigt hållbara, t.ex. mineralavfall, avfall från oorganisk-kemiska processer eller jordmaterial.

Det föreslås att nivån på avfallsskatten höjs så att i skatt ska betalas 40 euro per ton avfall som förs till en avstjälningsplats från ingången av 2011 och 50 euro per ton avfall som förs till en avstjälningsplats från ingången av 2013.

Skatten enligt den föreslagna lagen ska omfatta alla, såväl allmänna som privata avstjälningsplatser, på vilka deponeras avfall som hör till en skattepliktig avfallskategori. Enligt propositionen ska skattepliktighet för avfall således inte som enligt den nuvarande avfallsskattelagen basera sig på om avfallet förs till allmänna avstjälningsplatser och med dem jämförbara avstjälningsplatser som i huvudsak inrättats för mottagningen av avfall som andra producerat eller privata avstjälningsplatser eller jordtippsområden.

Beskattningen ska riktas endast mot behandling av avfall på avstjälningsplatser. På samma sätt som för närvarande ska mellanlagringsområden för avfall, jordtippar, komposteringsområden och områden för återvinning av avfall inte betraktas som avstjälningsplatser som berörs av avfallsskatten. Skatt ska inte heller betalas för avfall som återvinns på avstjälningsplatsen. Dessutom föreslås att Europeiska kommissionens tillstånd till statsstöd söks för skattefrihet för slam från avsvärtning av returpapper. Problemavfall ställs utanför lagens tillämpningsområde.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2011 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2011.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÄN MOTIVERING	3
1 INLEDNING.....	3
2 NULÄGE	3
2.1 Lagstiftning	3
2.2 Den internationella utvecklingen samt lagstiftningen i utlandet och i EU	5
2.2.1 EU:s lagstiftning.....	5
2.2.2 Avfallsbeskattningen i några av EU:s medlemsstater	6
2.3 Bedömning av nuläget	7
3 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	7
3.1 Målsättning.....	7
3.2 Alternativ	8
3.3 De viktigaste förslagen.....	8
4 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	10
4.1 Ekonomiska konsekvenser	10
4.2 Konsekvenser för myndigheterna	11
4.3 Konsekvenser för miljön	12
4.4 Samhälleliga konsekvenser	13
5 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	13
6 SAMBAND MED ANDRA PROPOSITIONER	14
DETALJMOTIVERING.....	14
1 LAGFÖRSLAG	14
2 IKRAFTTRÄDANDE	20
LAGFÖRSLAG	21
Avfallsskattelag	21
BILAGA	24

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

I Finland har avfallsskatt uppburits i nästan 15 år. Under denna tid har avfallshanterings-situation förändrats radikalt. Miljöre-gleringen har ökat och avfallsbranschen har utvecklats till yrkesmässig affärsverksamhet. Nya konkurrenssituationer har lyfts fram och i och med dessa har nya konkurrensproblem uppstått. Även möjligheter till återvinning av avfall har utvecklats under denna period. Tillsammans med övriga miljöpolitiska styr-metoder regleras via avfallsskatten även en minskning av mängden avfall som förs till avstjälningsplatsen och en ökning av åter-vinningen av avfall. I och med att förhållan-den ändrats finns det skäl att granska avfalls-skattelagens bestämmelser i förhållande till skattens målsättningar.

2 Nuläge

2.1 Lagstiftning

Avfallsskattelagen

Statsminister Paavo Lipponens första re-gering (1995 – 1999) förband sig i och med sitt regeringsprogram att öka användningen av miljöskatter. I budgetförslagets allmänna motivering 1996 konstaterades att man äm-nade överlåta en proposition om avfallsavgift till riksdagen. Man ansåg att denna avgift av skattenatur förutom dess statsfinansiella be-tydelse även skulle ha miljöpolitiska syften, med anknytning till förverkligande av av-fallspolitiska målsättningar.

Avfallsskattelagen (495/1996) trädde i kraft den 1 september 1996. Skatten skulle omfatta avfall som förs till allmänna av-stjälningsplatser och till därmed jämställba-ra avstjälningsplatser som har anlagts för mottagning av avfall som andra producerat. Skatt skulle inte uppbäras för sådant avfall som förs till privata avstjälningsplatser och uppläggningsområden för schaktningsrester. Också avstjälningsplatser för jord- och stenmaterial skulle lämnas utanför lagens till-lämningsområde.

Vid beredningen av avfallsskattelagen an-såg man att en omfattande beskattning bär med sig problemet att begreppet avstjälp-ningsplats och i synnerhet dess förhållande till långtidsförvaring av avfall inte entydigt definierats i den avfallslagstiftning som var i kraft. Utvidgning av beskattningen till att gälla även privata avstjälningsplatser ansågs även skapa en betydlig kostnadsbörda för in-dustrins och övrig produktionsverksamhets egna avstjälningsplatser. Man misstänkte även att en utvidgning av beskattningen skul-le skapa en betydlig nedgång i företagens lönsamhet eller helt och hållet förstöra verk-samhetsmöjligheterna för en del.

I förarbetena till avfallsskattelagen (RP 48/1996) konstateras att efter det att den lag-stiftning som gäller avstjälningsplatser har preciserats är det meningen att reda ut möj-ligheten att utvidga lagens tillämpningsom-råde så att den även gäller avfall som förs till privata avstjälningsplatser, vilka kommer att definieras senare. I samband med att riks-dagen antog avfallsskattelagen förutsatte man att regeringen vid den fortsatta beredningen av avfallsskattelagen ser till att alla avstjälp-ningsplatser behandlas lika vid beskattning-en.

Finansministeriet tillsatte 1997 en arbets-grupp för avfallsskatter, vars uppgift var att utreda en utvidgning av avfallsskatten så att den skulle omfatta privata avstjälningsplat-ser och skattepliktighet för olika avfallstyper. Majoriteten av arbetsgruppen ansåg att en ut-vidgning av avfallsskattelagen till industrins avstjälningsplatser skulle riskera vissa indu-strianläggningars lönsamma verksamhet samt ha skadliga regionalpolitiska konsekvenser. Arbetsgruppen ansåg att en utvidgning inte skulle vara möjligt utan att flera avfallstyper samtidigt befriades från skatten. Enligt ar-betsgruppens åsikt skulle skattebefrielser för vissa branscher och företag kräva godkän-nande av Europeiska kommissionen eftersom det skulle vara fråga om statsstöd. Man ansåg att kommissionens tillfälliga tillstånd skulle skapa osäkerhet för företagen, dessutom an-såg man att tillståndsförfarandet är långsamt och osäkert.

Avfallsskattelagens tillämpningsområde ändrades inte, men arbetsgruppen föreslog redan i mitten av sin mandatperiod vissa preciseringar i avfallsskattelagen och avfallsskattelagen ändrades med förslagen som grund från och med början av 1999 genom lagen om ändring av avfallsskattelagen (1157/1998). Mellanförföringstiden förlängdes från ett till tre år och mellanförvaringsområde avgränsades begreppsmässigt till ett område utanför avstjälningsplatsen. Skattefritt jord- och stenmaterial begränsades till att syfta på endast jord- och berggrundsmaterial. Förförvaringsområdena för dessa material begränsades så att de står utanför tillämpningsområdet för lagen, samma gäller även komposteringsområden samt återvinningsområden. Det bestämdes att det avfall som kan återvinnas i avstjälningsplatsens konstruktioner, förutom glasavfall samt betongavfall som består av bitar med en diameter över 150 millimeter, ska vara skattefritt. I lagen inskrevs att ett område dit avfall från ett företag som hör till samma koncern förs inte räknas som en avstjälningsplats enligt avfallsskattelagen.

Tillämpningsområdet för avfallsskattelagen har hållits som förut och avfallsskatten uppbärs fortfarande endast för avfall som förs till allmänna avstjälningsplatser och till därmed jämställbara avstjälningsplatser som i huvudsak har anlagts för mottagning av avfall som andra producerat. På beskattningsförförandet tillämpas bestämmelserna i punktskattelagen (182/2010). I avfallsskattelagen bestäms att verkställandet av beskattningen och tillsynen över den ska vara tullverkets uppgift, som också ansvarar för uppbörden av punktskatter. Skattskyldiga är huvudmännen för avstjälningsplatser, vilka måste registrera sig som skattskyldiga för beskattningen. Huvudmännen för avstjälningsplatser deklarerar och betalar skatten kvartalsvis på basis av mängden avfall som förts till avstjälningsplatsen. Avfallsskatten är en indirekt skatt, som är ämnad att överföras på det totala priset för mottagning och behandling av avfall och således sist och slutligen betalas av de som producerar och innehar det avfall som förs till avstjälningsplatsen. Från och med 2005 har avfallsskatten varit 30 euro per

ton avfall. Intäkterna av avfallsskatten 2009 var cirka 45 miljoner euro.

Avfallslagstiftningen

Avfallslagstiftningen har även en viktig betydelse för avfallsbeskattningen. Finlands gällande avfallslagstiftning består av avfallslagen (1072/1993) och avfallsförordningen (1390/1993), som trädde i kraft den 1 januari 1994, samt ett flertal beslut och förordningar av statsrådet och miljöministeriet som utfärdats med stöd av avfallslagen samt en del förordningar av Europeiska unionen som tillämpas som sådana.

Miljöministeriets förordning om en förteckning över de vanligaste typerna av avfall och över problemavfall (1129/2001), nedan avfallsförteckning, har utfärdats med stöd av 75 § 1 punkten i avfallslagen. Avfallsförteckningen baserar sig på kommissionens beslut 2000/532/EEG om ersättning av beslut 94/3/EG om en förteckning över avfall i enlighet med artikel 1 a i rådets direktiv 75/442/EEG om avfall, och rådets beslut 94/904/EG om upprättande av en förteckning över farligt avfall i enlighet med artikel 1.4 i rådets direktiv 91/689/EEG om farligt avfall. Förteckningen upptar exempel på avfall. Den innehåller inte alla typer av avfall, och alla de föremål och ämnen som nämns i förteckningen är inte alltid att betrakta som avfall. Ett föremål eller ämne är avfall endast om det uppfyller de kännetecken på avfall som nämns i avfallslagen.

Avfall som hör till de med asterisk (*) utmärkta kategorierna i förteckningen är problemavfall, om inte annat har beslutats i något enskilt fall med stöd av avfallsförordningen. Förteckningen består av avfallskategorier betecknade med sexsiffriga koder samt kapitelrubriker betecknade med två- och fyrsiffriga koder. En enskild avfallskategori ska inte granskas separat från den motsvarande kapitelrubriken. Avfall klassificeras enligt miljöministeriets förordning till avfallskategorierna i förteckningen så att avfallskategorierna, betecknad med en sexsiffrig kod enligt avfallets ursprung, art och beskaffenhet, dock inte koder som slutar med 99, identifieras i kapitel 01—12 eller 17—20. Om ingen lämplig avfallskategori återfinns ska man

undersöka om avfallet kan hänföras till kapitel 13, 14 och 15. Om ingen kategori under dessa kapitelrubriker är tillämplig för avfallet, ska avfallet klassificeras enligt kapitel 16. Om avfallet inte heller återfinns i kapitel 16, används kod 99 (avfall som inte anges någon annanstans).

Klassificeringen i enlighet med avfallsförteckningen används vid övervakning, uppföljning och statistik som gäller avfallshanteringen.

2.2 Den internationella utvecklingen samt lagstiftningen i utlandet och i EU

2.2.1 EU:s lagstiftning

Inom Europeiska unionen finns ingen lagstiftning som behandlar avfallsskatt, men även i avfallsbeskattningen är man tvungen att ta hänsyn till den allmänna lagstiftningen inom unionen. I synnerhet EU:s regler om konkurrensrätt och statsstöd ska granskas. Bestämmelserna i fördraget om Europeiska unionen begränsar möjligheterna att använda statsstöd som ekonomiskpolitiska medel. Enligt artikel 107 i fördraget är stöd som ges av en medlemsstat eller med hjälp av statliga medel, av vilket slag det än är, som snedvrider eller hotar att snedvrider konkurrensen genom att gynna vissa företag eller viss produktion, oförenligt med den inre marknaden i den utsträckning det påverkar handeln mellan medlemsstaterna. Till exempel gradering av skatter eller beviljande av befrielse från skatt till en viss produkt eller konsumentgrupp uppfyller i princip rekvisitet för statsstöd och förutsätter därmed kommissionens godkännande.

Inom EU finns däremot lagstiftning som berör avfall. Europeiska unionens avfallslagstiftning baserar sig på Europaparlamentets och rådets beslut 1600/2002/EG om fastställande av gemenskapens sjätte miljöhandlingsprogram, nedan handlingsprogrammet. En av handlingsprogrammets målsättningar är hög nivå på skydd av miljön och människans hälsa. I handlingsprogrammet beskrivs de viktigaste målsättningarna och tyngdpunktsområdena när det gäller miljön, dessa baserar sig på bedömning av miljöns

tillstånd och den rådande utvecklingen. Ett omfattande redskapsurval har presenterats för att nå de målsättningar som gäller hållbar användning av naturresurser och avfall samt avfallshantering och vård av naturresurser, till detta hör användning av ekonomiska styrmetoder.

En betydande roll i Europeiska unionens avfallslagstiftning har även kommissionens meddelande av den 21 december 2005 till Rådet, Europaparlamentet, Europeiska Ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén - Att främja ett hållbart resursutnyttjande - En temainriktad strategi för förebyggande och materialåtervinning av avfall (KOM(2005) 666 slutligt).

Allmänna rättsakter är Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/12/EG om avfall, rådets direktiv 91/689/EEG om farligt avfall, Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1013/2006 om transport av avfall samt Europaparlamentets och rådets förordning nr 2150/2002 om avfallsstatistik. Rättsakter som berör behandling av avfall är Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/76/EG om förbränning av avfall och rådets direktiv 1999/31/EG om deponering av avfall.

Europaparlamentet och rådet antog den 19 november 2008 direktiv 2008/98/EG om avfall och om upphävande av vissa direktiv, senare avfallsdirektivet. Avfallsdirektivet måste genomföras nationellt senast den 12 december 2010. Med avfallsdirektivet strävar man efter att främja förebyggande åtgärder för att minska uppkomsten av avfall samt återanvändning och återvinning samt att förenkla EU:s nuvarande avfallsreglering. I och med avfallsdirektivet förstärker man avfallshierarkin, som har fem steg och som utgör en grundprincip för förebyggande åtgärder för att minska uppkomsten av avfall och för avfallshanteringen. Prioriteringsordningen har följande fem steg: förebyggande, förberedelse för återanvändning, materialåtervinning, annan återvinning, t.ex. energiåtervinning, och bortskaffande. Livscykelgranskning och bedömning av de totala miljökonsekvenserna kan utgöra grunder för att avvika från ordningen. I avfallsdirektivet förtydligas dessutom definitionen av avfall. I avfallsdirektivet bestäms bland annat om bedömningsgrunder,

för att avgöra när visst avfall slutat vara avfall eller om ett visst material är biprodukt eller avfall.

Enligt den avfallspolitik och lagstiftning som EU tillägnat sig måste återvinningen av avfall effektiviseras. I enlighet med avfallsdirektivets krav ska förberedandet för återanvändning och materialåtervinning av papper, metall, plast och glas från hushåll och samma material från andra källor förutsatt att dessa avfallsflöden liknar avfall från hushåll, öka till totalt minst 50 viktprocent före 2020. Även förberedandet för återanvändning, materialåtervinning och annan återvinning av icke-farligt byggnads- och rivningsavfall ska öka till minst 70 viktprocent, varvid också ska medräknas sådana fall där avfall används som fyllmaterial för att ersätta annat material, före 2020. Förpliktelsen gäller dock inte jord och sten. Dessutom ställer unionens avfallslagstiftning upp mål för olika avfallsmaterial när det gäller återvinning, återanvändning och insamling av bioavfall samt förpacknings-, bil-, el- och elektronik-, batteri- och däckavfall.

2.2.2 Avfallsbeskattningen i några av EU:s medlemsstater

Finansministeriet och miljöministeriet lät 2008 göra en utredning om fyra olika avfallsskattemodellers ekonomiska konsekvenser och miljökonsekvenser (Gaia Consulting Ab och VATT, juni 2008). I utredningen har information samlats om avfallsskattemodeller i andra länder. Av EU:s 25 medlemsländer uppbärs avfallsskatt i 14. Information från Bulgarien och Rumänien var inte tillgänglig. Nedan följer en beskrivning av huvudprinciperna i Sveriges, Danmarks, Österrikes, Storbritanniens och Frankrikes avfallsskattemodeller främst på basis av ovan nämnda utredning.

Sverige

Sveriges avfallsskattesystem är kanske närmast den avfallsskatt som föreslås i denna proposition. I Sverige har skatt uppburits för avfall som förs till avstjälningsplatser från och med år 2000. Skatten uppbärs för farligt avfall som deponeras på avstjälningsplatser

och andra avfallsområden samt för övrigt avfall när den årliga förvaringsmängden är över 50 ton eller om avfallet förvaras längre än tre år. Skatten har höjts tre gånger och är nu 435 kronor, det vill säga 37 euro per ton. Skatten uppbärs inte för sådant avfall för vilket det inte finns något med tanke på miljön godkänt alternativ till behandling på avstjälningsplats eller i fråga om vilket möjligheterna att minska avfallet genom en förändring i processen eller byte av råmaterial är begränsade. Skatt uppbärs på grund av detta inte för bland annat jord- och stenmaterial. Kommissionen har konstaterat att avfallsskattemodellen inte förutsätter anmälningsförfarande i enlighet med bestämmelserna om statsstöd.

Danmark

I Danmark har avfallsskatt uppburits sedan 1987. Hushålls- och industriavfall är skattepliktigt och avfallsskatt uppbärs av registrerade avfallsbehandlingsanläggningar. År 2009 var avfallsskatten 375 kronor, alltså ungefär 50 euro per ton. Avfallsskattens ursprungliga målsättning var att öka återvinningen, vilket också har förverkligats. I Danmark är andelen avfall som förs till avstjälningsplatser en av de lägsta i Europa och andelen som bränns en av de högsta. Avfallsskattens målsättning är att uppmuntra till att minska på avfallet och till återvinning.

Österrike

Österrike har från och med 1989 samlat in avstjälningsplatsskatt, som är en miljöskatt av finansieringstyp. Numera omfattar skatten alla avstjälningsplatser medräknat industrins avstjälningsplatser och övriga privata avstjälningsplatser. Skatten har differentierats efter avstjälningsplatsens tekniska kvalitet och avfallstypen. Från och med 2006 har dessutom avfallsförbränningskatt uppburits. Under det senaste decenniet har återvinningens andel inom avfallshanteringen stigit och deponeringen sjunkit.

Storbritannien

I Storbritannien har avstjälningsplatsskatt uppburits sedan 1996, denna skatt riktar sig

mot avfall som förs till avstjälningsplatser. Hur hög skatten är beror på om det är fråga om så kallat aktivt avfall som genererar utsläpp eller inaktivt avfall. År 2010 var skatten för aktivt avfall 48 pund alltså ungefär 60 euro per ton och inaktivt avfall 2,50 pund alltså ungefär 3,20 euro per ton. Inaktivt avfall som används till markfyllning och i stenbrott är befriat från skatten. Man har uppskattat att den graderade avstjälningsplatskatten främjat återvinning och minskat avfallet på avstjälningsplatserna.

Frankrike

I Frankrike har avfallsskatt uppburits från och med 1993. Skatt uppbärs för avfall som förs till avstjälningsplatser. Skatt uppbärs inte för till exempel fast avfall som förs till industrins egna avstjälningsplatser och inte för byggnadsindustrins fasta avfall. Skattenivån är låg. Avfallsskattens målsättning är att uppmuntra till effektivare återanvändning och återvinning av avfall. I nuläget hamnar en stor del av avfallet på avstjälningsplatser eller går till förbränning, som inte beskattas. Man håller på att reformera miljöbeskattningen i Frankrike.

2.3 Bedömning av nuläget

Avfallsskattelagen har varit i kraft sedan 1996. Under denna tid har det inte gjorts några stora ändringar i lagen och avgränsningarna i den och lagen kräver en uppdatering. Många olika slags reformbehov har framförts i fråga om avfallsskatten. En del av dem har varit aktuella nästan hela den tid avfallsskatten funnits, en del har åter tillkommit på grund av att avfallshanteringsbranschen utvecklats kraftigt och miljöregleringen ökat särskilt de senaste åren.

Av de problem som hänför sig till den nuvarande avfallsskattelagen har man särskilt lyft fram avfallsskattelagens tillämpningsområde, bestämmelserna om skattskyldighet som orsakat oklarhet samt avfallsskattelagens skattefriheter, som förorsakar definitions- och tolkningsproblem och minskar återvinningen av avfallet i fråga. Också skattenivån har ansetts vara för låg jämfört med kostnaderna för annan avfallsbehandling och av-

fallsskattens styrande inverkan har ansetts vara ringa. Ett problem som hänför sig till verkställandet av beskattningen är dessutom att vissa begrepp i den nuvarande avfallsskattelagen är oklara.

3 Målsättning och de viktigaste förslagen

3.1 Målsättning

Målet med propositionen är i enlighet med programmet för statsminister Matti Vanhanens andra regering att reformera avfallsbeskattningen.

Avfallsskatten är en miljöskatt av incitamentstyp, med vars hjälp man samlar in skatteinkomster till staten men vars primära miljömål är att minska behandlingen av avfall på avstjälningsplatser och utöka återvinningen. Målet för den föreslagna lagen är ett mera konkurrensneutralt skattesystem som uppfyller EU-lagstiftningens krav och som stödjer miljölagstiftningens mål beträffande avfallet.

Dessutom är ett mål med reformen att få avfallsbeskattningen att motsvara dagens förändrade omvärld. Utgångspunkten för propositionen är att stödja avfallsbehandlingsmetoder som utgör alternativ till deponering på avstjälningsplats. Genom att rikta skatten till avfall som förs till avstjälningsplatserna försöker man i första hand effektivera återanvändningen och återvinningen av avfall.

Avfallsskatten inverkar på prisförhållandena mellan deponering av avfall på avstjälningsplatser och å andra sidan återvinningen av avfall och förbättrar sålunda också lönsamheten när det gäller att förebygga uppkomsten av avfall och återvinna avfall. Skattens styrande inverkan riktas mot huvudmannen för avstjälningsplatsen och därigenom också mot den enskilde avfallsproducenten. En tillräckligt hög skattenivå ökar skattens styrande inverkan också för avfallsproducenterna.

Ett mål med den föreslagna lagen är att uppmuntra avfallsproducenterna och huvudmännen för avstjälningsplatserna till investeringar och verksamhetssätt som främjar uppkomsten av mindre avfall och återvinningen av avfall. Skatten kunde också upp-

muntra enskilda hushåll till konsumtionsbeslut som genererar litet avfall.

3.2 Alternativ

Ett alternativ som granskats är att slopa avfallsbeskattningen. Slopade avfallsskatt skulle minska avgiften för avstjälningsplatsbehandling med en tredjedel och i stora drag halvera avstjälningsplatsbehandlingens realpris på de allmänna avstjälningsplatser som berörs av avfallsskatten. Den industriella återvinnings- och förbehandlingsverksamhetens lönsamhet skulle sjunka och den mängd avfall som deponeras på avstjälningsplatserna skulle öka och förbehandlingen av avfall blir mindre effektiv. Avstjälningsplatsbehandling av byggnadsavfall skulle öka i stället för återvinningen. Slopade avfallsskatt skulle det också betyda att statens skatteinkomster minskar med cirka 50 miljoner euro pr år. Av ovan nämnda orsaker anses det inte ändamålsenligt att slopa avfallsskatten.

På grund av de många ändringsbehov som hänför sig till avfallsskattelagen är det inte motiverat att låta avfallsskattelagen kvarstå oförändrad.

3.3 De viktigaste förslagen

I propositionen föreslås att det stiftas en ny avfallsskattelag som ska ersätta den nuvarande avfallsskattelagen.

I propositionen föreslås att begreppet avstjälningsplats som omfattas av avfallsskatten utvidgas till att gälla förutom allmänna avstjälningsplatser även privata avstjälningsplatser. Den principiellt viktiga ändringen stärker avfallsbeskattningens jämlikhet och miljöstyrande inverkan.

På samma sätt som i den nuvarande lagen ska som en avstjälningsplats enligt avfallsskattelagen inte betraktas mellanlagringsområden som används högst tre år, jordtippar eller komposterings- eller återvinningsområden för avfall.

Enligt förslaget ska skatt uppbäras för sådant avfall som förs till avstjälningsplatser och som kunde återvinnas i tekniskt och miljömässigt hänseende. De avfallskategorier som ska vara skattepliktiga enligt propositionen

ska basera sig på avfallsförteckningen och för Ålands del på motsvarande lagstiftning i landskapet Åland. I den föreslagna lagen föreskrivs utgående från avfallsförteckningen om de skattepliktiga avfallskategorierna med fyra eller två siffrors noggrannhet. Detta gör det möjligt att hänföra skatten till de avfallstyper som har de skadligaste konsekvenserna för miljön och hälsan samt till de avfallstyper där det finns tekniskt motiverade alternativ till deponering på avstjälningsplats och som kan återvinnas tekniskt.

När det gäller skattepliktighet för avfall är utgångspunkten att avfallet kan återvinnas tekniskt. En ytterligare förutsättning för skattepliktighet ska vara att miljö- och hälsonyttan är större än olägenheterna. Avfallsskatten ska omfatta avfallstyper beträffande vilka det finns ett ersättande återvinnings- eller behandlingsalternativ till deponering på avstjälningsplats. I granskningen ska dessutom beaktas miljö- och hälsonyttan med återvinning eller behandling. Sådant avfall ska vara skattepliktigt beträffande vilket återvinning bedöms gagna miljön och hälsan.

De föreslagna ändringarna utvidgar och förenhetligar avfallsskattens skattebas jämfört med nuläget. Samtidigt stärker de avfallshanteringens prioriteringsordning enligt avfallshierarkin.

Skattepliktigt avfall uppräknas i skattetabellen i bilagan till den föreslagna lagen. Skattetabellens avfallskategorier motsvarar innehållsmässigt avfallsförteckningens kategorier, vilket förenhetligar miljö- och skattelagstiftningens krav på bokföring och sålunda minskar de skattskyldigas administrativa kostnader.

I den föreslagna lagens definitioner stödjer man sig på avfallslagen för att säkerställa att begreppen och avfallsklassificeringen i skatte- och miljölagstiftningen är enhetliga. Som bäst bereds en ny avfallslag som ett led i totalreformen av avfallslagstiftningen. Avsikten är bl.a. att genomföra avfallsdirektivet genom lagen. De preciseringar som företas i avfallslagens terminologi och definitioner medför behov av att uppdatera avfallsskattelagen till den del som det i skattelagen hänvisas till avfallslagens definitioner. Med tanke på verkställigheten av lagen är det viktigt att skatte- och miljölagstiftningens begrepp

sammanfaller i så stor utsträckning som möjligt.

På grundval av den tekniska och miljöbaserade återvinningsmöjligheten ska skatten riktas mot avfallsförteckningens kategorier 02, 03 01, 03 03, 04, 05, 07—09, 10 01, 10 02, 11 05, 12, 15, 16 01—16 03, 16 05—16 08, 16 10, 17 01—17 04, 17 09 samt 18—20. I ovan nämnda kategorier ska skatten i fråga om avfall från bearbetning och beredning av kött, fisk och andra livsmedel av animaliskt ursprung inte riktas mot slam från tvättning och rengöring (02 02 01), i fråga om avfall från tillverkning och förädling av pappersmassa, papper och papp inte mot sodaslam från återvinning av kokvätska (03 03 02), i fråga om avfall från kraftverk och andra förbränningsanläggningar inte mot kalciumbaserat reaktionsavfall i slamform från rökgasavsvavling (10 01 07) och inte mot annat slam från avloppsbehandling vid produktionsstället än det som anges i 10 01 20 (10 01 21) och i fråga om avfall från järn- och stålindustri inte mot avfall från slaggbehandling (10 02 01) och inte heller mot annat slam och andra filterkakor från gasrening än de som anges i 10 02 13 (10 02 14), på grund av att de tekniska och miljöbaserade återvinningsmöjligheterna är begränsade.

Nya skattepliktiga avfallskategorier ska vara bl.a. till stor del avfall från tillverkning och förädling av pappersmassa, papper och papp (kategori 03 03), till stor del avfall från förbränningsanläggningar (kategori 10 01) samt skrotfordon från olika transportsätt och avfall från demontering av skrotfordon och från underhåll av fordon (kategori 16 01).

Sådant avfall som deponeras på avstjälningsplats och för vilket det inte finns något tekniskt återvinnings- eller behandlingsalternativ som ersätter deponering på avstjälningsplats och som det inte är miljömässigt möjligt att återvinna är inte skattepliktigt i den föreslagna lagen. På nuvarande sätt ska bl.a. avfall från prospektering, återvinning och brytning samt fysikalisk och kemisk behandling av mineral (kategori 01) samt jord (kategori 1705) som förs till avstjälningsplatser vara skattefria.

Det är nödvändigt att snabbt utvidga avfallsförbränningen som en form av behandling i anläggning som ersätter avstjälnings-

platsbehandlingen av biologiskt nedbrytbart avfall. För avfallsförbränning beviljas produktionsstöd för el med stöd av 8 § i lagen om accis på elström och vissa bränslen (1260/1996). Energiskattelättnaderna för avfallsförbränning har varit nödvändiga men det har ansetts att de kan slopas i slutet av 2010. Från ingången av 2011 planerar man dock att ersätta stödet för el som producerats med återvunnet bränsle med ett fast produktionsstöd av motsvarande storlek. Vid arbets- och näringsministeriet bereds som bäst en proposition som gäller produktionsstöd för el som produceras med hjälp av förnybara energikällor. Under de närmaste åren skärps miljöreglerna gällande avstjälningsplatser ytterligare och krymper således så småningom skattebasen. Av denna anledning och när avfallsskattens mål i anslutning till avfallshanteringen uppfylls blir det senare aktuellt att granska om det är motiverat att utvidga avfallsskattesystemet till avfallsförbränningen. I detta skede föreslås inte att avfallsförbränning ska beskattas.

De skärpta kvalitetskraven på avstjälningsplatser har lett till att det behövs stora mängder material i avstjälningsplatserna botten- och ytkonstruktioner. Skattefrihet för avfall som återvinns på avstjälningsplatsen skulle stödja ersättandet av jungfruligt råmaterial med avfall i avstjälningsplatskonstruktioner. Skattefrihet skulle säkerställa ett enhetligt skattemässigt bemötande av jord- och berggrundsmaterial som används vid bygande och å andra sidan jord- och berggrundsavfall. Enligt förslaget ska också glasavfall och betongavfall av alla storlekar kunna utnyttjas skattefritt på avstjälningsplatsen till skillnad från nuläget. Skattefri återvinning på avstjälningsplatsen ska inte äventyra den numera etablerade återvinningen av glas- och betongavfall. I miljötillståndet kan det dessutom ställas kvalitativa krav på återvinningen och t.ex. betongkonstruktioner som rivs kan sålunda styras så att de ersätter jordmaterial och markbetongkonstruktioner samt stål från rivningsbetong styras så att det återvinns inom stålindustrin. Det är också skäl att lägga märke till att återvinning av glasavfall, som inte lämpar sig för annan återvinning, vid anläggningsarbeten på andra

ställen än avstjälningsplatser är tillåtet och omfattas inte av beskattningen.

Skattefriheten enligt den nuvarande lagen, vilken gäller förorenat jordmaterial som kan deponeras på avstjälningsplatsen i fråga, avfall som uppkommer vid avsvärtning av returpapper, svavelreduktionsavfall och flygaska från kraftverk samt avfall som återvinns på avstjälningsplatsen i konstruktioner eller byggnader som behövs när avstjälningsplatsen inrättas, används, stängs eller eftervårdas, har granskats i enlighet med den allmänna principen. Ifall det i enlighet med den allmänna principen för miljöskatten är tekniskt och miljömässigt möjligt att återvinna det, är avfallsfraktionerna i fråga skattepliktiga. I enlighet med denna princip föreslås att skattefriheten för svavelreduktionsavfall (med undantag för kalciumbaserat reaktionsavfall i slamform från rökgasavsvavling) och flygaska från kraftverk enligt den nuvarande lagen slopas. Det föreslås att avsvärtningsslam som uppkommer vid avsvärtning av returpapper förblir skattefritt. Enligt regeringens uppfattning bör det dock ansökas om Europeiska kommissionens tillstånd till statsstöd för skattefriheten för slam från avsvärtning av returpapper.

Problemapavfall ställs utanför skatten, eftersom det ställs särskilda krav på behandlingen av det, slutdeponeringsplatsen och eventuellt avstjälningsplatsbehandling. På de särskilda avstjälningsplatserna för problemavfall slutdeponeras endast sådant problemavfall som i allmänhet inte kan behandlas på något annat sätt eller beträffande vilket annan behandling medför betydande miljöolägenheter. Det finns inga tekniska eller miljömässiga grunder för att beskatta slutdeponeringen av problemavfall.

Skatten ska även i fortsättningen basera sig på vikten hos det avfall som förts till avstjälningsplatsen och vara lika stor för alla avfallstyper. Gradering av skatten enligt t.ex. avfallets skadlighet eller återvinningsgraden skulle bl.a. leda till att lagens tillämpningsområde blir mera komplicerat och därmed till tolkningsproblem samt till att det blir svårare att hantera den styrande inverkan. Det skulle vara svårt att hitta sådana objektiva kriterier för graderingen som inte skulle vara förenade

med konkurrensrättsliga problem eller problem i anslutning till statsstödet.

Skattenivån inverkar på skattens styrande inverkan. Om nivån på avfallsskatten är för låg jämfört med kostnaderna för avfallsbehandling, kan det vara förmånligare att deponera vissa avfallsflöden på avstjälningsplats i stället för att återvinna dem. En sådan avfallsskatt styr inte till återvinning i stället för avstjälningsplatsbehandling i tillräckligt hög grad. Avfallsskatte- och kostnadsnivån hör för det andra också ihop med frågan om olaglig deponering av avfall på andra ställen än avstjälningsplatser. En avfallsskatt på lägre nivå men med strängare tillsyn har därför allmänt taget internationellt ansetts som ändamålsenligare än en hög skattenivå och slappare övervakning. Internationellt sett är nivån på avfallsskatten i Finland ändå låg. De olägenheter som avfallsskattenivån medför dämpas av att olaglig deponering av avfall förenas med relativt stränga sanktioner.

Avfallsskatten höjdes i början av 2005 från 23 euro till nuvarande 30 euro per ton avfall. För att effektivisera den styrande inverkan föreslås att skatten höjs med 20 euro per ton avfall. Det föreslås att höjningen genomförs i två steg så att aktörerna i avfallshandlingsbranschen kan förbereda sig på skattehöjningen. Enligt förslaget ska skatten vara 40 euro per ton avfall som förs till avstjälningsplatsen från ingången av 2011 och 50 euro per ton avfall som förs till avstjälningsplatsen från ingången av 2013.

Avsikten är att skattebasen i den föreslagna lagen ska ses över regelbundet. I fortsättningen när tekniken och miljölagstiftningen utvecklas kan det bli möjligt att återvinna avfall som inte kan återvinnas för närvarande. Genom att skattebasen ses över säkerställs det att skattebasen hålls ajour och är konsekvent i fråga om allt avfall.

4 Propositionens konsekvenser

4.1 Ekonomiska konsekvenser

De föreslagna ändringarna skulle utvidga skattebasen för avfallsbeskattningen med ungefär en tredjedel jämfört med nuläget. En principiellt viktigare ändring vore emellertid att alla avstjälningsplatser skulle omfattas

av avfallsskatten oberoende av ägar- eller besittningsförhållandena eller avfallens ursprung. De ekonomiska konsekvenserna på årsnivå av ändringen i skattebasen skulle med beaktande av den antagna styrande inverkan vara cirka 30 miljoner euro. Utvidgningen av skattebasen antas med de föreslagna skattenivåerna öka avfallsskatten styrande inverkan så att deponeringen på avstjälningsplats med undantag för kommunalt avfall minskar med ungefär 10 % på medellång sikt jämfört med nuläget. När det gäller kommunalt avfall antas den styrande inverkan bli så pass liten att den förmår minska avfallsmängden endast något.

Den föreslagna höjningen av avfallsskatten från 30 euro till 40 euro per ton avfall från ingången av 2011 ökar statens skatteinkomster med cirka 30 miljoner euro på årsnivå utan skattens styrande inverkan. År 2011 förutspås dock skatteändringens inverkan på beskattningsutfallet stanna under 20 miljoner euro. Den föreslagna höjningen från 40 euro till 50 euro per ton avfall i början av 2013 ökar beskattningsutfallet med cirka 20 miljoner euro med beaktande av den antagna styrande inverkan.

De föreslagna ändringarna i skattebasen och skattenivån ökar statens skatteinkomster på medellång sikt med sammanlagt cirka 40 miljoner euro på årsnivå. Med beaktande av de skattskyldigas möjlighet att förbereda sig på de föreslagna ändringarna förutspås beskattningsutfallet 2011 stanna på 90 miljoner euro. År 2013 förutspås beskattningsutfallet på grund av att skattebasen krymper stanna på cirka 90 miljoner euro trots höjningen av avfallsskatten.

De direkta ekonomiska konsekvenserna för hushållen och enskilda av den föreslagna höjningen av avfallsskatten beräknas vara något över 10 miljoner euro per år på 2011 års skattenivå. Med beaktande av ökade kostnadsbördan för avfall som uppkommer vid avfallshanteringen är inverkan av den föreslagna ändringen cirka 15 miljoner euro på 2011 års skattenivå med beaktande av skattens styrande inverkan. På 2013 års skattenivå fördubblas i princip kostnadsbördan, men om man antar att skattestyrningen fungerar förutspås kostnadsbördan för hushållen och enskilda stanna på cirka 20 miljoner euro.

De ekonomiska konsekvenserna för näringslivet beräknas vara cirka 35 miljoner euro på 2011 års skattenivå inklusive den ökade kostnadsbördan för avfall som uppkommer vid avfallshanteringen. Den viktigaste enskilda faktorn är den föreslagna översynen av skattebasen, som görs med tanke på konkurrensneutraliteten och som medför en skattebörda på cirka 25 miljoner euro för näringsverksamheten. Effekten av den föreslagna höjningen av avfallsskatten är cirka 10 miljoner euro. De volymmässigt viktigaste avfallsfraktionerna som uppkommer inom näringsverksamheten och som ingår i skattebasen är avfall som uppkommer i kraftverk och andra förbränningsanläggningar och som ökar skattebördan för branschen med cirka 24 miljoner euro på 2011 års skattenivå. Andra viktiga avfallsfraktioner är avfall från tillverkning och förädling av pappersmassa, papper och papp, som ökar skattebördan för branschen med cirka åtta miljoner euro på 2011 års skattenivå. För övriga branscher stannar den totala bördan under fem miljoner euro och sprids ut så pass mycket att betydelsen för de berörda branscherna blir mindre. Den faktiska skattebördan kan dock bli mindre än vad som beräknats, eftersom allt avfall som föreslås omfattas av avfallsskatten kan återvinnas och till många delar är återvinningsgraden redan nu så hög som 80-90 %. Det kan också antas att skatten på sikt styr en större del än beräknat av det avfall som för närvarande hamnar på avstjälningsplatser till återvinning och sålunda minskar å ena sidan skattebördan och skatteinkomsterna men å andra sidan också de miljöölagenheter som beror på avfallet.

4.2 Konsekvenser för myndigheterna

Att avfallsskatten utvidgas till privata avstjälningsplatser ökar i början tullens arbete till följd av skyldigheten att registrera nya avstjälningsplatser. Antalet avstjälningsplatser som omfattas av skatten stiger från nuvarande 61 till cirka 100, vilket innebär en betydande ökning av antalet avstjälningsplatser som ska beskattas och övervakas. Å andra sidan gör bl.a. de minskade grunderna för skattefrihet, sloandet av gränsdragningen i anslutning till definitionen på avstjälp-

ningsplats och förtydligandet av bestämmelsen om skattskyldighet att de tolkningsproblem som hänför sig till lagen och det myndighetsarbete som de orsakar minskar. Dessutom ska det skattefria avfallet basera sig på avfallsförteckningen, så skattebasen vore klar. På ovan angivna grunder anses propositionen inte ha några betydande personalkonsekvenser.

En skatt enligt avfallstyp som är kopplad till den officiella avfallsklassificeringen vore också skattetekniskt flexibel. Inriktningen av skatten kunde vid behov ändras relativt enkelt genom att ändra skattelagen, om det inträffar väsentliga ändringar i avfallsmängderna, arten och återvinningsmöjligheterna.

4.3 Konsekvenser för miljön

I Finland uppkom 2007 ungefär 74 miljoner ton avfall. I denna mängd ingår inte gödsel som återvunnits inom jordbruket och inte avverkningsavfall som blivit kvar i skogen. Av avfallet återvanns cirka 40 % som material och energi. Förutom användningen av minerala jordmassor har återvinningen av metall- och träavfall varit central. Inom energiproduktionen och skogsindustrin användes sammanlagt över 12 miljoner ton träavfall, nästan allt träavfall som uppkom.

Av allt avfall som uppkom 2007 stod gruvorna för nästan en tredjedel och avfallsmängden med undantag av fyllningen av stenbrott var 24 miljoner ton. Nästan lika mycket avfallsjord uppkom inom byggnadssektorn. Inom industrin uppkom nästan 19 miljoner ton avfall, inom servicesektorn och i hushållen sammanlagt 3 miljoner ton. År 2008 uppkom sammanlagt 2,8 miljoner ton kommunalt avfall. Av denna mängd återvanns 32 % som material och 17 % som energi medan 51 % fördes till avstjälningsplatser.

År 2009 har 1,9 miljoner ton av avfallet omfattats av avfallsskatt.

Under de senaste tio åren har avfallshanteringen utvecklats kraftigt i Finland. Till utvecklingen har bidragit särskilt Europeiska unionens ändrade avfallslagstiftning, som ställer stränga och även i fortsättningen allt strängare miljö- och hälsokrav på avfallshanteringen. Också avfallshanteringens omvärld

har förändrats i hög grad. Antalet anläggningar för återvinning och behandling av kommunalt avfall har mångfaldigats under de senaste femton åren. Behandling och återvinning av avfall har i många fall blivit lönsam affärsverksamhet. Trots de skärpta kraven och den tekniska utvecklingen har återvinningen av avfall som material eller energi inte avancerat i enlighet med målen i den reviderades riksomfattande avfallsplanen.

Återvinningen av avfall som energi förutspås öka betydligt under de närmaste åren. För närvarande är tre anläggningar som förbränner kommunalt avfall i drift och planeringen av eller tillståndsprocessen för sex andra anläggningar har startat. När det gäller behandlingen av biologiskt nedbrytbart avfall håller produktionen av biogas långsamt på att öka.

Det avfall som ingår i avfallsförteckningens avfallskategorier har bedömts kvalitativt enligt om det allmänt taget är tekniskt möjligt att ersätta avstjälningsplatsbehandlingen med återvinning, och vidare enligt om nyttan för miljön av återvinning vore större än den olägenhet som orsakas.

Skatten föreslås börja omfatta sådana avfallskategorier där avfallets återvinningsgrad beräknas kunna höjas genom skattens inverkan. Skatten föreslås omfatta även sådant avfall där den nuvarande återvinningsgraden kan effektiviseras ytterligare och miljöns tillstånd således förbättras. Sådant avfall är t.ex. olika slags avfall som innehåller biologiskt nedbrytbart avfall, och beträffande vilket en ytterligare minskning av avstjälningsplatsbehandlingen avsevärt minskar utsläppen av växthusgaser från avstjälningsplatsen. Å andra sidan är återvinningsgraden i fråga om avfall som inte omfattas av skatten låg för närvarande och den antas inte kunna förbättras i någon betydande mån genom ekonomisk styrning. Sådant avfall är avfall i mineral form som av olika orsaker är svårt att återvinna som material, bl.a. från olika termiska processer och överskottsjord från bygande samt problemavfall som lämpar sig för deponering på avstjälningsplats och som uppfyller avstjälningsplatskriterierna för problemavfall, och för vilket det inte finns något slutbehandlingsätt som skulle ersätta deponering på avstjälningsplats.

Volymmässigt störst av de avfallstyper som omfattas av skatten är kommunalt avfall (1,5 miljoner ton), aska och slagg från kraftverk samt järn- och stålindustrin (0,7 miljoner ton), avfall från avfallshanteringsanläggningarna (0,4 miljoner ton), skogsindustrins avfall (0,3 miljoner ton, i siffran har inte beaktats eventuell skattefrihet för slam från avsvärtning av returpapper) samt byggnadsavfall med undantag för förorenat jordmaterial (0,1 miljoner ton). Dessutom ska skatten omfatta avfall från organisk-kemiska processer, avfall från tillverkning av färg och andra ytbeläggningsmedel, skrotfordon, el- och elektronikavfall, batterier och ackumulatörer, avfall från hälsovården, avfall från jord- och skogsbruk samt vissa andra särskilda avfallsfraktioner, i den mån de inte utgör problemavfall.

Sådant avfall som deponeras på avstjälningsplatser och beträffande vilket det inte finns något ersättande tekniskt återvinnings- eller behandlingsalternativ har i den föreslagna lagen ställts utanför skatten. Skatten ska således inte beröra mineralavfall som deponeras på avstjälningsplatser (15 miljoner ton), avfall från oorganisk-kemiska processer (2,4 miljoner ton), sodaslam som uppstår vid träförädlingsindustrin (0,17 miljoner ton), avfall från termiska processer med undantag för aska och slagg från kraftverken samt järn- och stålindustrin (1,2 miljoner ton), avfall från kemisk ytbehandling av material (0,5 miljoner ton), och inte olje-, bränsle- och lösningsmedelsavfall (0,003 miljoner ton).

4.4 Samhälleliga konsekvenser

De föreslagna ändringarna stärker avfallsskattens styrande inverkan och kunde bidra till att påverka olika aktörers val så att inte bara möjligheten att återvinna avfallet utan eventuellt också den totala avfallsmängden beaktas därvid.

Den föreslagna omdefinieringen av skattebasen förbättrar konkurrensneutraliteten inom hela avfallssektorn. Exempelvis inom avfallshanteringen skulle olika avstjälningsplatser och deras aktörer skattemässigt befinna sig i samma konkurrenssituation. Likaså kunde den öka den interna konkurrensneutraliteten inom olika branscher genom att

undanröja den delvis slumpmässiga möjligheten att utnyttja en skattefri avstjälningsplats tillhörande t.ex. en aktör i någon annan bransch.

De samhälleliga konsekvenserna av de föreslagna ändringarna antas på det hela taget förbli måttliga och till övervägande del positiva. De ändringar som föreslås i fråga om enskilda aktörer kan dock förutsätta anpassning, som åtminstone på kort sikt kan orsaka merkostnader.

5 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid finansministeriet i samarbete med miljöministeriet och Tullstyrelsen.

I enlighet med regeringsprogrammet tillsatte finansministeriet i november 2007 en arbetsgrupp med uppgift att utreda en reform av avfallsbeskattningen genom att kartlägga missförhållandena i anslutning till avfallsskatten och möjligheterna att undanröja dem. I april 2009 överlämnade arbetsgruppen sin promemoria till finansministeriet (Jäteverotuksen kehittäminen 18/2009). Ett omfattande samråd ordnades om det arbete som utfördes av arbetsgruppen för utredning av avfallsbeskattningen.

I enlighet med sitt uppdrag behandlade arbetsgruppen i syfte att utveckla det nuvarande avfallsskattesystemet en förbättring av konkurrensneutraliteten i fråga om avfallsbeskattningen av övergivet avfall, en höjning av avfallsskatten, gradering av skatten och beskattning av avfallsförbränning. Arbetsgruppen utredde också å ena sidan ett slopande av avfallsskatten och å andra sidan en utvidgning av avfallsskatten till privata avstjälningsplatser. Arbetsgruppen föreslog åtgärder i syfte att förbättra avfallsskattesystemets konkurrensneutralitet, en stegvis höjning av skatten och vissa andra mera tekniska ändringar. Enligt arbetsgruppen var det inte ändamålsenligt att börja beskatta avfallsförbränning, men stödet för avfallsförbränning borde slopas. Arbetsgruppen föreslog inte heller att avfallsskatten skulle utvidgas. Enligt arbetsgruppen borde avfallsskattelagen inte ändras genom bestämmelser som kan tolkas som statsstöd som kräver kommissionens godkännande.

Arbetsgruppens promemoria har utnyttjats i samband med beredningen av lagen.

Medan lagen beretts har man varit i kontakt med Europeiska kommissionens konkurrensdirektorat som inte har ansett det nödvändigt att tillämpa anmälningsförfarandet enligt Europeiska kommissionens bestämmelser om statsstöd på den föreslagna lagen. För skattefrihet som avviker från principen i lagen, t.ex. skattefrihet för slam från avsvärtning av returpapper, bör tillstånd till statsstöd inhämtas av kommissionen.

Yttrande om propositionen begärdes av jord- och skogsbruksministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, arbets- och näringsministeriet, miljöministeriet, Ålands landskapsregering, Konkurrensverket, Konsumentverket, Tullstyrelsen, Finlands miljöcentral, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Savolax, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Tavastland, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Sydöstra Finland, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Kajanaland, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Mellersta Finland, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Egentliga Finland, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbotten, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Norra Karelen, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Norra Österbotten, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Norra Savolax, Närings- och miljöcentralen i Nyland, Tekes – utvecklingscentralen för teknologi och innovationer, Thule-institutet, Green Net Finland ry, CLEEN Ab, Autoalan keskusliitto ry, Autoliitto ry, Bilimportörerna rf, Finlands näringsliv

rf, Finsk Energiindustri rf, Greenpeace ry, Infra rf, Jätelaitosyhdistys ry, Kemianteollisuus ry, Kuluttajat – Konsumenterna ry, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK ry, Maan ystävät ry, Skogsindustrin rf, Suomen kuluttajaliitto ry, Finlands Kommunförbund, Suomen luonnonsuojeluliitto ry, Teknologiateollisuus – Teknologiiindustri ry, Veronmaksajain keskusliitto ry, Ympäristöyritysten liitto ry och Världsnaturfonden (WWF) Finlandsstiftelsen.

I yttrandena har olika preciseringar och tillägg till propositionen och motiveringen föreslagits. Strävan har varit att beakta dem. Allmänt taget har förslaget ansetts värt att understödja, eftersom det skattemässiga bemötandet av allmänna och privata avstjälpningsplatser skulle bli enhetligt och miljömålen skulle beaktas bättre i fortsättningen. I yttrandena har framförts att jord som grävs bort från företrade områden borde vara skattepliktig. I yttrandena har dessutom föreslagits att massförbränning av avfall borde beskattas. Detta föreslås dock inte på de grunder som anges i propositionen. I yttrandena har också föreslagits att den tre år långa mellanlagringstiden borde förlängas. Detta föreslås dock inte på de grunder som nämns i propositionen.

6 Samband med andra propositioner

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2011 och avses bli behandlad i samband med den.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1 §. *Tillämpningsområde.* I 1 mom. föreskrivs att för avfall som förs till avstjälpningsplats ska skatt betalas till staten. Beskattningen ska gälla endast behandling av avfall på avstjälpningsplatser. Annan avfallsbehandling, bl.a. behandling i anläggningar för problemavfall och anläggningar för avfallsförbränning ska fortfarande inte omfattas av skatten. Ordalydelsen i momentet motsva-

rar den gällande lagen, men innehållet ändras till följd av de föreslagna definitionerna på avstjälpningsplats och avfall.

I 2 mom. föreskrivs om avfall som inte omfattas av lagens tillämpningsområde. Det är problemavfall enligt definitionen i avfallslagen och farligt avfall enligt definitionen i den landskapslag om renhållning som utfärdats på Åland (1981:31). Med problemavfall avses avfall som på grund av en kemisk eller någon annan egenskap kan förorsaka hälsan

eller miljön särskild fara eller skada. Problemavfall uppräknas på ett bindande sätt i avfallsförteckningen. Avfallsförteckningens problemavfall motsvarar farligt avfall enligt avfallsdirektivet.

2 §. Behörig myndighet. Avfallsskatt är skatt som påminner om punktskatterna, och punktskatteförfarandena lämpar sig för uppbörderna av den. Tullen bär upp punktskatter, så det föreslås att det förblir tullverkets uppgift att verkställa avfallsbeskattningen och övervaka beskattningen. I den föreslagna paragrafen bestäms dock inte längre om befogenhetsfördelningen inom tullverket utan den interna arbetsfördelningen bestäms med stöd av 4 § i punktskattelagen genom Tullstyrelsens föreskrift.

3 §. Definitioner. I 1 mom. definieras de viktigaste begreppen i lagen. Definitionerna överensstämmer i så stor utsträckning som möjligt med motsvarande definitioner i miljölagstiftningen för att göra verkställigheten och myndighetssamarbetet klarare samt lätta upp de skattskyldigas administrativa börda.

Med avfall avses enligt 1 mom. 1 punkten avfall som avses i avfallslagen och som nämns i den skattetabell som utgör bilaga till den föreslagna lagen. Eftersom avfallslagen inte tillämpas på avfall från explosiva varor enligt lagen om explosionsfarliga ämnen (263/53), kärnavfall enligt kärnenergilagen (990/1987), radioaktivt avfall enligt strålskyddslagen (592/1991) eller på avfall som placeras i havet med stöd av tillstånd enligt lagen om förhindrande av havsföroreningar (298/1979), ställs dessa utanför avfallsbegreppet även i fortsättningen. För att vara sådant avfall som avses i den föreslagna lagen ska avfallet för det första vara sådant avfall som avses i avfallslagen och för det andra ska det ingå i någon av skattegrupperna i skattetabellen i bilagan till lagen.

I avfallslagen har avfall definierats som ett ämne eller föremål som innehavaren har kasserat eller avser eller är skyldig att kassera. Denna allmänna definition i avfallslagen har preciserats med avfallsförteckningen. Avfallsförteckningens indelning används bl.a. för att klassificera avfallsfraktionerna för miljöförvaltningens tillstånds- och anmälningsförfarande, avfallsbokföringen och statistik.

I skattetabellen uppräknas skattepliktigt avfall. Syftet med lagen är att minska den mängd avfall som hamnar på avstjälningsplatser och utöka återvinningen av avfall. Det föreslås att allt sådant avfall ska vara skattepliktigt beträffande vilket beskattningen har en styrande inverkan som minskar den mängd avfall som hamnar på avstjälningsplatser och ökar återvinningen av avfall. Kriteriet för skattepliktighet ska således vara möjligheten att återvinna avfallet. Skatten ska omfatta avfall beträffande vilket det finns tekniska och miljömässiga grunder för återvinning. Det ska för det första vara tekniskt möjligt att återvinna avfallet. För det andra ska miljönyttan av återvinningen vara större än olägenheterna.

Skattetabellens indelning motsvarar avfallsförteckningens indelning så att i skattetabellen intas avfallet i form av skattegrupper som anges med delvis två, delvis fyra siffrors noggrannhet. Den mera detaljerade indelningen framgår av den avfallsförteckning som ligger till grund för skattetabellen. Avfall som utmärkts med asterisk i avfallsförteckningen är problemavfall, som med stöd av 1 § 2 mom. ställs utanför lagens tillämpningsområde.

Definitionen på återvinning av avfall i 2 punkten motsvarar definitionen på återvinning i avfallslagen. Som återvinning ska även betraktas materialåtervinning av avfall. Definitionen motsvarar den nuvarande lagen.

I 3 punkten avses med behandling av avfall t.ex. slutdeponering av avfall i avfallshögar eller förbränning utan att energin tas till vara. Till skillnad från den nuvarande lagen ska i definitionen inte nämnas oskadliggörande av avfall. Innehållet i definitionen på behandling av avfall är snävare än i avfallslagen.

I definitionen på avstjälningsplats enligt 4 punkten ska det inte längre fästas något avseende vid vem som upprätthåller avfallsbehandlingsplatsen eller vem som producerat det avfall som deponeras på behandlingsplatsen. Ändringen är principiellt viktig när man ska förenhetliga det skattemässiga bemötandet av privata och allmänna avstjälningsplatser. Avfall enligt definitionen i 1 mom. som deponeras på eller i marken på avstjälningsplatser som upprätthålls av privata produktionsanläggningar och av kommuner ska

vara skattepliktigt på samma sätt oberoende av vem som är huvudman för avstjälningsplatsen eller avfallens ursprung.

För att skattskyldighet ska uppstå är det väsentligt när det anses vara fråga om upprätthållande av en avstjälningsplats i samband med deponeringen av avfall. För att det ska föreskrivas tillräckligt entydigt om skattskyldigheten i lagen på det sätt som förutsätts i 81 § i grundlagen preciseras definitionen på avstjälningsplats jämfört med nuläget så att deponering av avfall på en behandlingsplats ska vara sådan verksamhet som förutsätter miljötillstånd enligt 28 § 1 mom. och 2 mom. 4 punkten i miljöskyddslagen (86/2000) samt 1 § 13 d-punkten i miljöskyddsförordningen (169/2000). Sådan placering av avfall i naturen som inte är miljötillståndspliktig deponeringsverksamhet ska inte heller medföra skyldighet att betala avfallsskatt.

I 2 mom. definieras de områden som inte ska betraktas som avstjälningsplatser och det avfall som förs till dem är således inte skattepliktigt. Av övervakningsskäl ska områdena i fråga vara klart avskilda från andra områden. De kan avskiljas med hjälp av t.ex. ett staket, en väg eller landskapsgestaltning. Innehållet i bestämmelserna motsvarar den nuvarande avfallsskattelagen.

Förslaget till 2 mom. 1 punkten ska fortfarande göra det möjligt att skattefritt mellanlagra avfall kortare tid än tre år före den planerade återvinningen eller behandlingen av avfallet. Tre år har av miljö- och övervakningsskäl samt ekonomiska orsaker bedömts vara en ändamålsenlig maximitid för att ordna återvinningen. Bestämmelserna om mellanlagringsområden motsvarar inte helt bestämmelserna i statsrådets beslut om avstjälningsplatser (861/1997), så det är möjligt att ett område som i enlighet med denna lag fortfarande är ett tillfälligt lagringsområde kommer att betraktas som en avstjälningsplats i miljölagstiftningen.

Enligt 2 punkten ska s.k. jordtippar inte betraktas som avstjälningsplatser enligt lagen. Det finns inga miljömässiga grunder att beskatta jord- och berggrundsmaterial som är ofarligt för miljön. För att minimera det administrativa arbetet vore det ändamålsenligt att ställa sådana områden helt och hållet utan lagen.

Områden på vilka separat insamlat bioavfall komposteras eller annars behandlas biologiskt ska enligt 2 mom. 3 punkten fortfarande stå utanför beskattningen. Med bioavfall jämställs avloppsslam från reningsverk. Efterkompostering av kompostmassa från komposteringsanläggningar och kompostering av rötslam från röt-kammare där biogas produceras sker vanligtvis i form av strängkompostering, där avfallet läggs i strängar.

I enlighet med målet att utöka återvinningen av avfall föreslås i 2 mom. 4 punkten att avfallsåtervinningsområden fortfarande ställs utanför begreppet avstjälningsplats. Vid bedömningen av det är fråga om återvinning av avfall ska man stödja sig på objektets miljötillstånd.

Ett avstjälningsplatsområde som används för slutdeponering av avfall utgör i flera fall en del av en avfallsbehandlingscentral med omfattande verksamhet. Förutom blandat kommunalt avfall som ska slutdeponeras på avstjälningsplatsen tar centralen emot bl.a. separat insamlade avfallsfraktioner, t.ex. bioavfall och byggnadsavfall, för fortsatt behandling och återvinning. Avfallsskattepliktigt avstjälningsplatsavfall deponeras i avstjälningsplatsen avfallshög, som åter är separat från andra eventuella funktioner, t.ex. mellanlagringsområdet för avfall, komposteringsområdet och jordtippen. Som avstjälningsplats enligt lagen betraktas alltså endast en sådan avfallshög, dvs. slutdeponeringsplatsen för avfallet.

4 §. Skattskyldighet. Med huvudmannen för avstjälningsplatsen avses den som vid respektive tidpunkt ansvarar för avstjälningsplatsen. Huvudmän för avstjälningsplatser kan vara t.ex. en samkommun som upprätthåller en avstjälningsplats, ett förbränningsanläggningsbolag i aktiebolagsform som ägs av flera kommuner gemensamt eller ett privat företag i avfallsbranschen eller en produktionsanläggning som upprätthåller en avstjälningsplats för avfallet från den egna produktionsverksamheten. Huvudmannen för avstjälningsplatsen ska inneha miljöstillståndet för avstjälningsplatsen eller, om ansökan om miljötillstånd har försummats, vara skyldig att ansöka om det. Innehållet i bestämmelsen avviker från den nuvarande lagen, eftersom huvudmän för avstjälnings-

platser ska i fortsättningen i enlighet med den föreslagna definitionen på avstjälningsplats också vara upprätthållare av nämnda privata avstjälningsplatser.

5 §. Skattens belopp. I paragrafen föreskrivs om skattens storlek. Skatten ska bestämmas på grundval av avfallets vikt. I lagen ska inte längre intas den nuvarande tabellen över omräkningstal, som baserar sig på avfallets volymvikt. Tabellen kan slopas eftersom avstjälningsplatsen enligt statsrådets beslut om avstjälningsplatser ska ha en våg för vägning av avfallet, om mera än 30 000 kubikmeter avfall per år deponeras på avstjälningsplatsen. I enskilda fall ska man enligt behov kunna använda den genomsnittliga volymvikten för det aktuella avfallet.

6 §. Skattefrihet. I paragrafen föreskrivs om skattefrihet för avfall som återvinns på avstjälningsplatser. Exempelvis asfaltavfall kan återvinnas i vägar på avstjälningsplatsen, tegelkross i ytkonstruktioner samt skärpiga kompostprodukter som är av dålig kvalitet med tanke på det primära användningsändamålet för att täcka avstjälningsplatsen. Till skillnad från den nuvarande lagen ska det också vara skattefritt att återvinna glasavfall och betongkross av alla storlekar i avstjälningsplatskonstruktioner. Glaskross som inte lämpar sig för återvinning som glas är tekniskt väl lämpat att användas t.ex. i avstjälningsplatsens gasuppsamlings- och dräneringskonstruktioner, som det också har gjorts när det varit skattepliktigt.

För att återvinning ska godkännas som skattefri ska den vara planmässig, dvs. återvinningsobjektet ska vara känt redan när avfallet förs till avstjälningsplatsen. Avfallet ska också ha sådana egenskaper att det lämpar sig för det objekt där det används. När man bedömer om återvinningen ska vara skattefri är det motiverat att betrakta avstjälningsplatsens miljötillstånd eller tillsynsmyndighetens avgörande och dess kvalitativa och kvantitativa avgränsningar som en stark fingervisning om att det är fråga om skattefri återvinning som avses i avfallsskatte lagen. Skattefriheten för avfall som återvinns på avstjälningsplatsen har varit förenad med vissa praktiska problem, t.ex. överstora mängder eller användning av konstruktionslagertjocklekar i markkonstruktioner. De

kan dock lösas genom effektivare miljötillsyn.

I skattefrihetsgrunden ska inte längre nämnas återvinning medan avstjälningsplatsen eftervårdas. Efter att en avstjälningsplats tagits ur bruk följer en eftervårdsfas på cirka 30 år, då de eftervårdsarbeten som utförs jämföras med bl.a. sedvanliga anläggningsarbeten även vad gäller återvinningen av avfallsmaterial.

Uppgifter om skattefritt avfall ska ingå i avfallsskattedeklarationen och det ska föras bok över det för granskningen av beskattningens riktighet på samma sätt som nu.

I 2 mom. föreslås bestämmelser om skattefrihet för slam från avsvärtning av returpapper (03 03 05). Slam från avsvärtning av returpapper kan återvinnas tekniskt och på miljömässiga grunder, så utgångspunkten är att det ska vara skattepliktigt i enlighet med den allmänna principen i lagen. Slam från avsvärtning av returpapper är dock förenat med vissa särdrag, som gör att skattefrihet föreslås för sorterat slam från avsvärtning av returpapper som förs till avstjälningsplatsen. Slam från avsvärtning av returpapper ska vara skattepliktigt enligt skattetabellen, men skattefriheten ska utan hinder av skattetabellen genom denna specialbestämmelse börja tillämpas från ingången av kalendermånaden efter den då Europeiska kommissionen har godkänt skattefriheten.

7 §. Mängder som ska beskattas. Skatten fastställs för varje skatteperiod för det skattepliktiga avfall som under skatteperioden har förts till avstjälningsplatsen. För att minimera det administrativa arbetet föreslås att som skatteperiod bibehålls ett kvartal, en längre period än den kalendermånad som tillämpas inom punktbeskattningen. Skatteperiodens längd är av betydelse förutom när skatten deklarerar och betalas även när omprövnings- och besvärstiderna som gäller beskattningen samt skattetagarens efterbeskattningsrätt räknas ut.

I 2 mom. föreskrivs hur beskattningen verkställs om avfall förvaras tre år eller längre på ett mellanlagringsområde. Skatt påförs då för allt avfall som finns på området, och allt avfall anses ha förts till avstjälningsplatsen vid den tidpunkt då fristen på tre år löper ut. Granskningen ska ske enligt avfallsparti

och med iakttagande av FIFO-principen. Detta betyder att likadant avfall anses ha förts bort från området i samma ordning som det har förts till området. När skatten påförs tillämpas på avfallet vad som i denna lag föreskrivs om avfall som förts till en avstjälningsplats. Paragrafen motsvarar den nuvarande lagen.

8 §. Avdragsrätt. I paragrafen föreskrivs om rätt för den skattskyldige att få tillbaka skatt som betalats för avfall som förts bort från avstjälningsplatsen. Bestämmelsen uppmuntrar till exempelvis återvinning av avfall som redan en gång deponerats på avstjälningsplatsen. Den föreslagna bestämmelsen motsvarar den gällande lagen. Återbäringen sker enligt 1 mom. så att från den skatt som ska betalas för avfall som förts till avstjälningsplatsen under respektive skatteperiod dras av den skatt som betalats för avfall som förts bort under samma skatteperiod. Avdrag kan göras för sådant avfall som har varit skattepliktigt när det förts till avstjälningsplatsen och som huvudmannen för avstjälningsplatsen visar att han fört bort.

Om den mängd avfall som förs bort från avstjälningsplatsen under skatteperioden är större än den mängd skattepliktigt avfall som förs tid, ska man få dra av det återstående skattebeloppet senare. Rätten enligt 2 mom. begränsas av övervakningsskäl till att gälla senare skatteperioder under samma kalenderår eller skatteperioder under följande kalenderår.

9 §. Registreringsskyldighet. Verkställandet av och tillsynen över beskattningen förutsätter att huvudmännen för avstjälningsplatser anmäler sig som skattskyldiga. Skriftlig anmälan enligt 1 mom. ska lämnas till tullmyndigheten innan avstjälningsplatsverksamheten inleds.

På grundval av startanmälan förs huvudmannen för avstjälningsplatsen enligt 2 mom. in i det register som tullmyndigheten för. Registret förs med stöd av 30 § i punktskattelagen och i det förs enligt 30 § i punktskattelagen in de uppgifter som behövs för verkställande av beskattning och återbetalning av skatter. Till dem hör bl.a. den skattskyldiges namn och adress samt avstjälningsplatsens adress.

För att beskattningen ska vara korrekt och registeruppgifterna aktuella föreslås i 1 mom. skyldighet för huvudmannen för avstjälningsplatsen att anmäla stängning av avstjälningsplatsen. Avstjälningsplatsen har tagits ur bruk på det sätt som avses i lagen när till den inte längre förs skattepliktigt avfall som antingen deponeras så att det är skattepliktigt eller som återvinns skattefritt t.ex. vid täckning av avfallshögen.

10 §. Deklarationsskyldighet. I paragrafen föreskrivs om skyldighet att lämna in skattedeclaration. Enligt förslaget ska den sista inlämningsdagen för avfallsskattedeclarationen fortfarande vara den 12:e dagen följande kalendermånad. Dagen avviker från den allmänna inlämningsdagen för punktskattedeclarationer för att periodisera och ordna myndighetsbehandlingen av skattedeclarationer på ett ändamålsenligt sätt. Av övervakningsskäl ska skattedeclaration lämnas in separat för varje avstjälningsplats och för Tullstyrelsen föreslås inte likadan rätt som enligt den nuvarande lagen att bestämma att en gemensam skattedeclaration ska inlämnas. När uppgifterna lämnas särskilt för varje avstjälningsplats säkerställs att tullmyndigheternas och miljömyndigheternas uppgifter om avfallsmängder går att jämföra. Det har inte heller i praktiken framkommit behov av att lämna in en gemensam skattedeclaration för två eller flera avstjälningsplatser.

11 §. Bokföringsskyldighet. Tillsynen över att beskattningen är korrekt på grundval av den skattskyldiges declaration sker i huvudsak genom att bokföringen granskas i efterhand. Bestämmelserna om bokföringsskyldighet i 11 kap. i punktskattelagen lämpar sig inte som sådana för avfallsbeskattningen, så det föreslås att i lagen intas på samma sätt som i den nuvarande lagen en egen bestämmelse om bokföringsskyldighet för huvudmän för avstjälningsplatser. Avfallskategorierna i skattetabellen motsvarar innehållsmässigt avfallsförteckningens kategorier, vilket förenhetligar miljö- och skattelagstiftningens krav på bokföring och minskar sålunda de skattskyldigas administrativa arbete och kostnader.

12 §. Utbyte av information mellan myndigheter. Genom den föreslagna bestämmelsen säkersätts att tullmyndigheterna och mil-

jömyndigheterna kan utbyta information utan hinder av sekretessbestämmelserna. Innehållet i bestämmelsen motsvarar den nuvarande lagen. Med stöd av 1 mom. ska tullmyndigheten ha rätt att få sådana uppgifter och handlingar som behövs för beskattningen och tillsynen över den av tillstånds- och tillsynsmyndigheter enligt miljölagstiftningen. Till dem hör enligt avfallslagen och miljöskyddslagen bl.a. närings-, trafik- och miljöcentralerna samt de kommunala miljöförvaltningsmyndigheterna. På Åland är tillstånds- och tillsynsmyndighet enligt landskapslagen om miljöskydd (Ålands författningssamling 2008:124) Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet. I praktiken ska utbytet av information gälla bl.a. uppgifter om avstjälningsplatser och avfall som förts till dem i miljöförvaltningens VAHTI-register samt tillsynsmyndighetens revisionsberättelser.

I 2 mom. föreskrivs om rätt för tullmyndigheten att lämna ut punktskatteuppgifter till de myndigheter som avses i 1 mom. utan hinder av sekretessbestämmelserna i punktskattelagen. Om den särskilda tystnadsplikt som gäller för punktskatter föreskrivs i 66 och 67 § i 1994 års lag om påförande av acis (1469/1994). Sekretessbestämmelserna förblev i kraft när lagen om påförande av acis i övrigt upphävdes genom punktskattelagen, som trädde i kraft den 1 april 2010.

13 §. Särskilda bestämmelser. Bestämmelserna om punktskatteförfarandet ska tillämpas på avfallsskatten till den del som det föreskrivs genom hänvisningar i den föreslagna lagen. Med stöd av paragrafen ska i fråga om register, deklarationsskyldighet, verkställande av beskattningen, betalning av skatt och skatteuppbörd, granskning, uppgiftsskyldighet och besittningstagande, rättsmedel samt straff som gäller de skattskyldiga i tillämpliga delar gälla vad som bestäms eller föreskrivs i punktskattelagen eller med stöd av den, om det inte bestäms något annat i den föreslagna lagen. Punktskattelagen ska också tillämpas på sekretess för uppgifter och handlingar om avfallsbeskattningen med undantag för sådant utbyte av information som avses i 12 §.

14 §. Ikraftträdande. I paragrafen bestäms om lagens ikraftträdande och tillämpning samt om upphävande av den nuvarande av-

fallsskattelagen. Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2011.

Enligt 2 mom. ska lagen när det gäller skattefriheten för slam från avsvärtning av returpapper (03 03 05) enligt 6 § 2 mom. träda i kraft från ingången av kalendermånaden efter den då Europeiska kommission har godkänt skattefriheten.

Enligt 3 mom. upphävs genom den föreslagna lagen den gällande avfallsskattelagen.

Inga förordningar har utfärdats med stöd av det allmänna bemyndigandet i den nuvarande lagen. I den föreslagna lagen ingår inget bemyndigande att utfärda förordning.

Med stöd av 4 mom. ska hänvisningar till den nuvarande avfallsskattelagen i andra lagar och bestämmelser som utfärdats med stöd av dem avse den föreslagna lagen efter ikraftträdandet.

15 §. Övergångsbestämmelser. Paragrafen innehåller nödvändiga övergångsbestämmelser.

Enligt 1 mom. ska lagen tillämpas på avfall som har förts till avstjälningsplatsen den dag lagen träder i kraft eller därefter. Skatt ska således inte uppbäras för avfall som redan finns på avstjälningsplatsen.

För att tidsfristen enligt den nuvarande avfallsskattelagen för ett mellanlagringsområde inte ska avbrytas, föreslås en övergångsbestämmelse om detta i 2 mom. Likaså är det nödvändigt att säkerställa att de som är skattskyldiga enligt den gällande lagen behåller rätten att dra av skatt som inte dragits av för tidigare skatteperioder oberoende av lagändringen. Om detta bestäms i 3 mom.

För att säkerställa en smidig och rättidig beskattning ska huvudmännen för avstjälningsplatser registrera sig som skattskyldiga i god tid före den första deklarations- och betalningsdagen för skatt. Enligt 4 mom. ska registreringsanmälan göras inom en månad från lagens ikraftträdande. Av dem som registrerat sig som skattskyldiga under den nuvarande lagens tid förutsätts ingen ny anmälan utan den tidigare anmälan anses motsvara anmälan enligt den föreslagna lagen.

Åtgärder för verkställigheten av lagen, bl.a. information, anvisningar och registrering, ska kunna vidtas redan innan lagen träder i kraft, varom bestäms i 5 mom.

2 Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2011. Skattefriheten för slam från avsvärting av returpapper förutsätter dock kommissionens godkännande av statsstöd.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Avfallsskattelag

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Tillämpningsområde

För avfall som förts till avstjälningsplats ska skatt betalas till staten på det sätt som bestäms i denna lag.

Denna lag tillämpas inte på problemavfall som avses i avfallslagen (1072/1993) och inte på farligt avfall som avses i landskapslagen om renhållning (Ålands författningssamling 1981:3).

2 §

Behörig myndighet

Tullverket sköter verkställandet av och tillsynen över beskattningen.

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *avfall* ett föremål eller ämne som avses i avfallslagen och i landskapslagen om renhållning och som nämns i den skattetabell som utgör bilaga,

2) *återvinning av avfall* verksamhet vars syfte är att ta till vara eller använda ett ämne eller den energi som ingår i avfallet,

3) *behandling av avfall* verksamhet vars syfte är att slutdeponera avfall,

4) *avstjälningsplats* en avfallsbehandlingsplats på vilken avfall slutdeponeras på eller i marken och vars upprätthållande förutsätter miljötillstånd enligt 28 § 2 mom. 4 punkten i miljöskyddslagen (86/2000) och 1 § 1 mom. 13 d-punkten d i miljöskyddsförordningen (169/2000) eller 28 b § 1 mom. i landskapslagen om renhållning,

Som avstjälningsplats betraktas inte ett område som är klart åtskilt från avstjälningsplatsen och

1) på vilket sorterat avfall tillfälligt förvaras en kortare tid än tre år innan det behandlas eller återvinns,

2) på vilket endast jord- och berggrundsmaterial deponeras,

3) på vilket separat insamlat bioavfall eller avloppsslam komposteras eller annars behandlas biologiskt, eller

4) på vilket avfallet återvinns.

4 §

Skattskyldighet

Skattskyldig är huvudmannen för avstjälningsplatsen.

5 §

Skattens belopp

I skatt ska betalas 40 euro per ton avfall som förs till avstjälningsplatsen före den 1 januari 2013.

I skatt ska betalas 50 euro per ton avfall som förs till avstjälningsplatsen den 1 januari 2013 och därefter.

6 §

Skattefrihet

Skatt betalas inte för sorterat avfall som förs till en avstjälningsplats och som återvinns på avstjälningsplatsen i konstruktioner eller byggnader som behövs när avstjälningsplatsen inrättas, används eller stängs.

Skatt betalas inte för sorterat slam från avsvärtning av returpapper (03 03 05) som förs till en avstjälningsplats.

7 §

Mängder som ska beskattas

Skatten fastställs för varje skatteperiod för det avfall som under skatteperioden har förts

till avstjälningsplatsen. Skatteperioderna är januari-mars, april-juni, juli-september och oktober-december.

Om avfall förvaras tre år eller längre på ett sådant område som avses i 3 § 2 mom. 1 punkten, påförs skatt för allt avfall på området. När skatten påförs anses allt avfall ha förts till avstjälningsplatsen vid den tidpunkt då fristen på tre år löper ut. När skatt på avfall påförs ska tillämpas vad som i denna lag bestäms om avfall som förts till en avstjälningsplats.

8 §

Avdragsrätt

Den skattskyldige har rätt att från den skatt som ska betalas för en skatteperiod dra av den skatt som har betalats eller ska betalas för avfall som under skatteperioden förts bort från avstjälningsplatsen.

Kan sådant avdrag som avses i 1 mom. inte göras till fullt belopp när den skatt som ska betalas för skatteperioden räknas ut, får den skattskyldige dra av det återstående beloppet från skatterna för de följande skatteperioderna under året eller för skatteperioderna under följande kalenderår.

9 §

Registreringskyldighet

Huvudmannen för avstjälningsplatsen ska innan verksamheten inleds göra skriftlig anmälan till tullmyndigheten för registrering som skattskyldig. Anmälan ska även göras om stängning av avstjälningsplatsen.

Tullmyndigheten för in dem som registrerats som skattskyldiga i det register som avses i 30 § i punktskattelagen (182/2010).

10 §

Deklarationsskyldighet

Den skattskyldige ska för varje skatteperiod senast den 12:e dagen månaden efter skatteperioden ge in skattedeklaration till tullmyndigheten.

Separat skattedeklaration ska lämnas för varje avstjälningsplats.

11 §

Bokföringskyldighet

Den skattskyldige ska ha en bokföring av vilken framgår den mängd avfall som förts till avstjälningsplatsen samt övriga uppgifter som behövs för verkställandet av och tillsynen över beskattningen.

Huvudmannen för ett sådant område som avses i 3 § 2 mom. 1 punkten ska ha sådan bokföring att ur den framgår arten, mängden och förvaringstiden för avfall som förts till området. Bokföringen ska när så krävs uppvisas för tullmyndigheten för granskning. I fråga om granskningen, skyldigheten att lämna uppgifter och besittningstagande samt tystnadsplikt gäller i tillämpliga delar 13 §.

Sådant bokföringsmaterial som avses i denna paragraf ska förvaras minst fyra kalenderår efter utgången av skatteperioden eller av en sådan förvaringstid som avses i 2 mom.

12 §

Utbyte av information mellan myndigheter

Tullmyndigheten har rätt att få sådana uppgifter och handlingar som behövs för beskattningen enligt denna lag och tillsynen över den av den miljömyndighet för vilken i miljölagstiftningen har bestämts eller föreskrivits tillstånds- eller tillsynsuppgifter som gäller avstjälningsplatser.

Tullmyndigheten har rätt att lämna sådana uppgifter och handlingar som den fått för beskattningen enligt denna lag till de myndigheter som avses i 1 mom. för uppgifter som bestämts eller föreskrivits för dem. Uppgifterna kan lämnas utan hinder av sekretessbestämmelserna i punktskattelagen.

13 §

Särskilda bestämmelser

Om inte något annat bestäms i denna lag, gäller i fråga om register, deklarationsskyld-

dighet, verkställande av beskattningen, betalning av skatt och skatteuppbörd, granskning, uppgiftsskyldighet och besittningstagande, rättsmedel, tystnadsplikt samt straff i tillämpliga delar vad som bestäms eller föreskrivs i punktskattelagen eller med stöd av den. På en skattskyldig enligt denna lag tillämpas härvid bestämmelserna om en skattskyldig som deklarerar per skatteperiod.

14 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

Skattefriheten för slam från avsvärting av returpapper (03 03 05) enligt 6 § 2 mom. tillämpas från ingången av kalendermånaden efter den då Europeiska kommission har godkänt skattefriheten.

Genom denna lag upphävs avfallsskattelagen (495/1996), nedan *den gamla lagen*.

Om det i någon annan lag hänvisas till den gamla lagen, anses hänvisningen avse en hänvisning till motsvarande bestämmelser i denna lag.

15 §

Övergångsbestämmelser

På skatter för avfall som förts till avstjälningsplatsen före lagens ikraftträdande tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

3 § 2 mom. 1 punkten samt 7 § 2 mom. tillämpas också på ett mellanlagringsområde enligt den gamla lagen. Den frist som avses i 3 § 2 mom. 1 punkten räknas då från den tidpunkt då mellanlagringen enligt den gamla lagen har inletts.

8 § 2 mom. tillämpas också på skatt som inte avdragits enligt den gamla lagen.

Den som är huvudman för en avstjälningsplats enligt denna lag vid ikraftträdande ska göra registreringsanmälan enligt 9 § 1 mom. senast en månad från ikraftträdandet. Registreringsanmälan som gjorts med stöd av den gamla lagen anses motsvara anmälan enligt denna lag.

Åtgärder som krävs för verkställigheten av denna lag får vidtas innan lagen träder i kraft.

Helsingfors den 1 oktober 2010

Republikens President

TARJA HALONEN

Förvaltnings- och kommunminister *Tapani Tölli*

SKATTETABELL

Avfallsgrupp

02		Avfall från jordbruk, trädgårdsnäring, vattenbruk, skogsbruk, jakt, fiske samt från bearbetning och beredning av livsmedel, dock inte — 02 02 01 slam från tvättning och rengöring
03		En del av avfall från träförädling och tillverkning av plattor och möbler, pappersmassa, papper och papp:
	03 01	Avfall från träförädling och tillverkning av plattor och möbler
	03 03	Avfall från tillverkning och förädling av pappersmassa, papper och papp, dock inte — 03 03 02 sodaslam (från återvinning av kokvätska)
04		Avfall från läder-, päls- och textilindustri
05		Avfall från oljeraffinering, naturgasrening och pyrolytisk behandling av kol
07		Avfall från organisk-kemiska processer
08		Avfall från tillverkning, formulering, distribution och användning av ytbeläggningsmedel (färg, lack och porslinsemalj), lim, fogmassa och tryckfärg
09		Avfall från fotografisk industri
10		En del av avfall från termiska processer:
	10 01	Avfall från kraftverk och andra förbränningsanläggningar (utom 19), dock inte — 10 01 07 kalciumbaserat reaktionsavfall i slamform från rökgasavsvavling — 10 01 21 annat slam från avloppsbehandling vid produktionsstället än det som anges i 10 01 20
	10 02	Avfall från järn- och stålindustri, dock inte — 10 02 01 avfall från slaggbehandling — 10 02 14 annat slam och andra filterkakor från gasrening än de som anges i 10 02 13
11		En del av avfall från kemisk ytbehandling och ytbeläggning av metaller och andra material samt från hydrometallurgiska processer, där järn inte ingår:
	11 05	Avfall från varmförzinkning
12		Avfall från formning samt fysikalisk och mekanisk ytbehandling av metaller och plaster
15		Förpackningsavfall, absorbermedel, torkdukar, filtermaterial och skyddskläder som inte anges någon annanstans
16		En del av avfall som inte anges någon annanstans i förteckningen:
	16 01	Skrotfordon från olika transportsätt (även mobila arbetsmaskiner) och avfall från demontering av skrotfordon och från underhåll av fordon (utom 13, 14, 16 06 och 16 08)
	16 02	Avfall från elektrisk och elektronisk utrustning och annan utrustning
	16 03	Produktionsserier som inte uppfyller uppställda krav och oanvända produkter

	16 05	Gaser i tryckförpackningar och tryckbehållare och kasserade kemikalier
	16 06	Batterier och ackumulatorer
	16 07	Avfall från rengöring av transporttankar, lagertankar och tunnor (utom 05 och 13)
	16 08	Förbrukade katalysatorer
	16 10	Vattenhaltigt flytande avfall avsett att behandlas utanför produktionsstället
17		En del av bygg- och rivningsavfall (även uppgrävda massor från förorenade områden):
	17 01	Betong, tegel, klinker och keramik
	17 02	Trä, glas och plast
	17 03	Bitumenblandningar, stenkolstjära och stenkolstjärprodukter
	17 04	Metaller, även legeringar av dessa
	17 09	Annat bygg- och rivningsavfall
18		Avfall från sjukvård och veterinärverksamhet eller därmed förknippad forskning (utom köks- och restaurangavfall utan direkt anknytning till patientbehandling)
19		Avfall från avfallshanteringsanläggningar, externa avloppsreningsverk och framställning av vatten som används av människor eller av industrin
20		Kommunalt avfall (avfall som uppkommit från bosättning och liknande avfall från handeln, industrin och andra institutioner) även separat insamlade fraktioner